

Javaslat a
győri Napóleon-ház
települési/tájéegységi/ágazati¹
értéktárba történő felvételéhe

Készítette:

Pápai Fruzsina Menta

Pápai Fruzsina Menta

Győr, 2025.07.22.
(P. H.)

¹ Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Pápai Fruzsina Menta

Levelezési cím: [REDACTED]

Telefonszám: [REDACTED]

E-mail cím: [REDACTED]

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Napóleon-ház

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:²

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

A szakterületi besorolás indokolása: A Napóleon-ház Győr belvárosának műemléki jelentőségű területén meghatározó pozícióban, a Bécsi kapu tér közelében áll. Története során Győr életében fontos szerepet játszó tulajdonosai voltak (Esterházyak, Széchenyi Pál kalocsai érsek, Bezerédyek). A 17. századi eredetű ház, amely a 18. század utolsó harmadára nyerte el mai formáját, kiemelkedő értéke a városnak. Jeles történelmi esemény is kötődik hozzá, hisz a kismgyeri csatát és Győr francia megszállását követően Bonaparte Napóleon császár itt szállt meg, amely további jelentőséget kölcsönöz az épületnek.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:³
- ☐ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: 9021 Győr, Király utca 4.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezzük:

☐ <u>települési</u>	☐ tájegységi	☐ ágazati

amely értéktár neve: Győri Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A ház az 1617-es telekkönyvi leírásban szerepel. A telekkönyv adatainak felvételekor Pallér Jeromos volt a ház tulajdonosa, de ugyanitt olvasható a ház korábbi tulajdonosainak névsora

² Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

³ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

is. A telekkönyv szerint az épület „Pallér Jeromos, Prainer várkormányzó titkárának háza, ki azt Schiller Antal vadászmestertől (Landjägermeister, Amtsverwalter), ez pedig nemes Eitzing Erasmus, azelőtt győri kapitánytól vette. Eitzing e házat ajándéku kapta az osztrák tartományi rendektől, kik azt Mayer Illés, az élelmezési ügyek kezelőjétől vették, ki a ház építtetőjének, Tiring (Düring) kapitány árváinak gyámja volt”

Az 1703. évi telekkönyv adataiból az derül ki, hogy ekkor már két tulajdonos három háza állt a telken, tehát a 17. század folyamán két új épületet emeltek. Két ház gróf Esterházy Ferenc tulajdonában volt. A telek keleti felén állt emeletes, udvarral ellátott házat Széchényi Pál kalocsai érsek birtokolta.

1767-ben az épületet a győri bíró, Polgár József vásárolta meg, és valószínűleg ebben az időben történt meg a három ház egybeépítése, amikor a lakóház elnyerhette a ma is látható kétemeletes formáját. Az épületnek igényesen megformált későbarokk homlokzata volt reprezentatív, szoboralakos, oszlopos kapuzattal, az első emeleti (piano nobile) térsorhoz pedig kőkorlátos lépcső vezetett, ez utóbbi ma is látható az épületben.

1808-ban Bezerédy Ignác, Győr megye első alispánja és udvari tanácsos vette meg. Az ő házában szállásolták el a francia háborúk idején Eugène Beauharnais herceget, Olaszország alkirályát. A Napóleon-ház nevét onnan kapta, hogy a Győr mellett vívott kismegyeri csata (1809. június 14.) és a város elfoglalása (1809. június 24.) után 1809. augusztus 31-én itt töltött egy éjszakát Bonaparte Napóleon francia császár. Napóleon győri vendégeskedéséről a mai napig számos legenda szól. Történeti tény, hogy a császár érkezése után bejárta az erődítményeket, majd tiszteletére fogadást tartottak a „Bezerédj-féle” házban, és a szállása is itt volt. Ez a rövid látogatás vált a palota leghírnevesebb pillanatává, hiszen innentől viseli a patinás Napóleon nevet.

A 18. század utolsó harmadából származó kapuzatot az 1890-es években lebontották és – feltehetőleg – ekkor a ház földszintjét is átalakították.

1941-ben dr. Kraus Mór szükségóvóhely kialakítását kérvényezte. Az óvóhely 1944-re biztosan elkészült, erről az óvóhelyet hirdető újságcikk tanúskodik a Dunántúli Hírlapban.

Az épületen 1957-58-ban, 1962-ben és 1976-ban végzett átalakításokról részletes dokumentáció áll rendelkezésre. Az épületet érintő műemlékvédelmi feladatok kapcsán 1957-58-ban a homlokzatot – a nem restaurálható eredeti kapuzat kivételével – Koppány Tibor terve szerint állították helyre. 1984-ben egységes felmérés készült a házról, ez a ház történetének legteljesebb állapotban megmaradt részletes dokumentációja. 1995-ben homlokzatfelújítás történt. 1994-ben a „Napóleon Galéria”, 1998-ban pedig a Táblabíróság számára készült hasznosítási terv a palotáról.

Az 1962. évi átalakítási munkákat követően 1963 óta az első emeleten a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum (korábban Xántus János Múzeum) kiállítótere helyezkedik el. A múzeum e kiállítóterének létrehozása az 1950-es évek széles körű közgyűjteményi fejlesztéseinek része volt. Ekkor építették be teljesen a földszinti udvart is. A Győri Grafikai Műhely Egyesület műhelytere működött az épületben 2013–2022 között, ahol oktatási tevékenység is zajlott.

A Napóleon-ház zárt sorú beépítésbe illeszkedik a Király utcában. Az épület négyszintes: pince, földszint, első és második emelet kialakítású. A palota főszárnya és mellékszárnyai „U” alakot formálnak a telken, amelyek egy belső udvart vesznek körül, amelynek nagy része jelenleg beépített a földszint szintjén. A többszöri átalakítások ellenére jellegzetes barokk homlokzatát jelleget ma is őrzi.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett: A Napóleon-ház a győri belváros közismert és kiemelkedő műemléki értéke. A 17. századi eredetű, az évszázadok során folyamatosan bővült épület jelenlegi formáját a 18. sz. utolsó harmadában kapta. Mint barokk városi palota is kiemelkedő jelentőségű a Győrben e stílusban emelt épületek között.

A Napóleon-legenda révén az épület fontos része a győri identitásnak is, nemzetközileg is számon tartott turisztikai helyszín. Emellett Győrben a kultúra területén dolgozó, alkotó vagy e programokat látogató emberek mindennapi emlékei is kötődnek az épülethez. A környezet-

pszichológiai kutatásokból már ismert, hogy az ember érzelmileg is viszonyulhat bizonyos helyekhez, környezethez. Mindez a műemléki értékein (művészeti, történeti, építészeti) túl is kölcsönözhet értéket az épületnek. A Napóleon-ház jelenleg használaton kívüli, így méltó funkcióval való megtöltése mindenképpen kívánatos.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Irodalom

Bay F. (1941): *Napóleon Magyarországon – A császár és katonái Győr városában*. Budapest 1941.

Borbíró V.–Valló I. (1956): *Győr városépítés története*. Budapest: Akadémia Kiadó.

Bödök M. (1984): Építészeti műleírás a Győr Alkotmány u. 4. számú épület felmérési tervdokumentációjához. In: *A Köztársaság tér – Alkotmány utca előtanulmányaihoz*. Győr-Sopron megyei Tanács Tervező Vállalat, Győr. Györszol Irrattár.

Hirdetés az újabb nyilvános óvóhelyekről. *Dunántúli Hírlap* 52. 30. Győr, 1944. július 29.

Fogarasi B.–Düll A. (2021): Hogyan viszonyulunk a műemlékekhez? Műemlékvédelem és környezetpszichológia. In: Nagy Gergely Domonkos, Veöreös András (szerk.): *Fiatál Műemlékvédők Fóruma*. ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület, 11-22.

Foltányi M. (1995): Építész műszaki leírás Győr, Király utca 4. „M” műemlék épület homlokzat felújítás építési engedélyezési tervéhez. Györszol Irrattár.

Jenei F.–Koppány T. (1964): *Győr*. Budapest: Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, 66-75.

Méry E. : Volt-e Napóleon Győrött. *Győri Közlöny*. XVII./ 4. Győr 1873. január 12. 14-15.

Méry E. (1874): Győrváros utcái és nevezetesebb épületei. In: *Győr megye és város egyetemes leírása*. Szerk.: Fehér Ipoly. Franklin Társulat Nyomdája. Budapest

Nagy J. (1984): Előtanulmány a Győr Alkotmány utca 4. sz. barokk lakóházhoz. In: *A Köztársaság tér- Alkotmány utca előtanulmányaihoz*. Győr –Sopron megyei Tanács Tervező Vállalat. Győr. Györszol Irrattár.

Nemes J.–Foltányi M. (1998): *Műszaki leírás a Győr, Király utca, 4. „Napóleon-ház” táblabírószék célú hasznosítási javaslattervéhez*. Györszol Irrattár.

Pápai F.–Pápai B.–Erős E. (2021): „A győri Napóleon-ház jövője, Javaslat az épület örökség alapú fejlesztéséhez” In.: Makkos Anikó, Kecskés Petra, Boldizsár Boglárka (szerk.): *A múltból táplálkozó jövő- hagyomány és fejlődés*. XXV. Apáczai Napok Tudományos Konferencia tanulmánykötete.

Villányi Sz. (1882): *Győr-vár és város helyrajza, erődítése, háztetek- és lakossági viszonyai a XVI. és XVII. században*. Győr, Gross Gusztáv és társánál.

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: –

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott Székely Zoltán, mint a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum képviselője hozzájárulok az intézmény által benyújtott, a Napóleon-ház értéktárba történő felvételére vonatkozó javaslatban megadott adatok kezeléséhez, továbbá a benyújtott teljes dokumentáció, a csatolt dokumentumok, fényképek és filmek felhasználásához.

Továbbá nyilatkozom, hogy a fotódokumentumok a múzeum gyűjteményébe tartoznak, azoknak az Értéktárba való felvételi eljárás során történő, térítésmentes szabad felhasználásához hozzájárulok, amely magában foglalja a nyilvánosságra hozatalt a helyi értékek adminisztrációja, archiválása és népszerűsítése érdekében.

Győr, 2025. augusztus 4.

.....
Javaslattevő aláírása

